

*Leve het
tweede
leven*

FLORES VAN EMMERIK

COLOFON

Colofon Leve het tweede leven

Eerste druk: januari 2015

Copyright © 2015, Flores van Emmerik, Amsterdam

Auteur: Flores van Emmerik

Redactioneel advies: Onno Aerden

Eindredactie: Alex Douma

Auteursfoto: Reinout Mulder Fotografie, Amsterdam

Ontwerp omslag, binnenwerk en zetwerk: Antoine Hamers, Haarlem

Drukwerk: HRxpress

Uitgegeven door: HRxpress | www.hrxpress.nl

ISBN 9789462543614

INHOUD

Woord vooraf, Rob Vinke	8
Inleiding, Flores van Emmerik	11
1. Nieuwsgierigheid	15
2. Ondernemerschap	26
3. Loslaten	40
4. Positiviteit	52
5. Betrouwbaarheid	64
6. Veerkracht	78
7. Flexibiliteit	92
8. Intuïtie	104
9. Creativiteit	115
10. Jongensdroom m/v	126

Groeien door autonoom nieuwsgierig te blijven

Als ik terugkijk, dan zijn nieuwsgierigheid en autonomie rode draden in mijn leven. Marten Toonder, de breinbaas achter de verhalen van Olie B. Bommel, hangt een prijskaartje aan zijn eigen eenzame weg. De kans te onthechten aan alles en iedereen. Ik denk dat het omgekeerde waar is. Je hoeft jezelf niet kwijt te raken, als zelfnavigatie maar je kompas is. Het is de weg om jezelf niet kwijt te raken in het onstuimige keuzeparadijs. Je passie volgen is een perfect kom-

pas om de weg waarover je loopt te laten bepalen welke afslag een mooi vervolg biedt. Als andere personen bepalen waar je naar toe moet, dan volg je andermans bestemming. Dat patroon moet je vroeg of laat doorbreken. Tot in je puberteit en vaak ook in je adolescentie drukken de keuzes van anderen zwaar op de richting van je leven. Dat leidt tot gewoontevorming, waar velen nooit aan ontsnappen. Tijdens dergelijke levens treedt een ernstige vorm van verzuring op. Zeker als je vroeg of laat ontdekt

dat je andermans leven leidt.

Nadat ik bleef zitten in de derde klas van de lagere school, werd besloten dat ik na het zesde leerjaar het beste de technische school kon volgen om een vak te leren. Dat werd elektrotechniek, met de bedrijfsschool van de Hoogovens als logisch vervolg. Zo werd ik elektromonteur en heb ik tien jaar in dat vak gewerkt. Achteraf een prima leer-school. Toch knaagde het, want er is meer in de wereld dan techniek. Daarom besloot ik in de avonduren de mavo te volgen.

Daarna heb ik het avondathe-
neum als een mooi vervolg op-
gepakt en afgemaakt. Dan ben je
opeens zesentwintig, heb je tien
jaar fabriekservaring en vraag je
je af: wat nu? Wat ik in ieder ge-
val wilde, was stoppen met klas-
siek werken en gaan studeren.
De richting deed er minder toe.
Alles met mensen vond ik ge-
weldig interessant en zo werd
het de studie psychologie. Uite-
indelijk ben ik afgestudeerd als
arbeids- en organisatiepsycho-
loog. Vervolgens als psycholoog
en adviseur aan het werk en te-

gelijktijd werken aan een pro-
motieonderzoek, dat ik in 1996
heb afgerond. Daarna mijn eigen
bedrijf opgericht, hoogleraar ge-
worden en auteur.

Het opmerkelijke aan mijn car-
rière is dat anderen het bijzonder
vinden. Het is wel opmerkelijk,
maar niet bijzonder. Mij heeft het
altijd verbaasd dat zoveel begaaf-
de mensen waar ik mee heb ge-
werkt niet ook de energie en de
vrijheid hebben gevonden en ge-
nomen om hun eigen weg te
gaan. Wat houdt ze tegen, waar-
om volgen ze hun talent niet? Ge-

brek aan mogelijkheden, durf,
vertrouwen, nieuwsgierigheid,
intrinsieke motivatie, geloof in
zelfnavigatie?

Ga op reis met dit boek van
Flores van Emmerik en ontdek
dat veel van je bestemming in je
eigen reis ligt. Lees dit boek en
praat met mensen over hun reis.
Het mooiste van je levenspad
ligt altijd voor je als je van ande-
ren en jezelf leert en nieuws-
gierig blijft.

Rob Vinke

Borger, 23 december 2014

De nieuwe status van werk

In dit boek vinden we tien verhalen – tien karakters, tien nieuwe levens. En meer dan honderd tips die een koersverandering zowel nuttig als plezierig maken.

De aanleiding voor zo'n stap is niet zelden werk-gerelateerd. Je verliest je baan, krijgt geen promotie, loopt vast in wat je doet. De gemene deler van de tien geïnterviewden is dat ze op enig moment een punt zetten achter de loopbaan die hun eerder vanzelfsprekend leek. Voor de rest verschillen ze van elkaar: ze heb-

ben alle tien een eigen persoonlijkheid, een eigen karakter.

Voordat we deze mensen aan je voorstellen, eerst twee uitgangspunten die onze visie op werk vormen.

Ten eerste: waar werk je voor?

Voor het geld, zegt een meerderheid van de Nederlanders; je moet wat verdienen, anders kom je niet verder. Klopt, maar zo'n antwoord is nauwelijks zaligmakend. Gelukkig gelden voor veel werkenden (ook) andere doelen. Zelfontplooiing. Kennisvermeerdering. Nuttige tijdsbesteding.

Sociaal contact. Er zijn tientallen, vaak persoonlijke, doelen om ergens (mee) aan de slag te gaan en die doelen krijgen steeds meer waardering.

Ten tweede: wat is werk?

Tot voor kort was werk: een baan in loondienst. De veel besproken flexibilisering van de arbeidsmarkt heeft er concreet toe geleid dat daarvan nu geen sprake meer is. 'Life long employment', een levenslang gegarandeerde baan, is een zeldzaamheid aan het worden. Steeds meer (jonge) mensen wer-

ken als zzp'er, op tijdelijke contracten of op projectbasis.

Vrijwilligerswerk wordt steeds hoger aangeslagen, nu de overheid zich terugtrekt uit voorheen heilige subsidie-gebieden als zorg en cultuur.

Kort en goed: zowel het aanbod van werk als de vraag ernaar is veelvormiger geworden.

Daaruit vloeit het volgende uitgangspunt voort voor de persoonlijke verhalen in dit boek (de verhalen verschenen eerder in blogvorm): de status van werk zit hem niet langer (uitsluitend

of hoofdzakelijk) in associaties met 'geld verdienen' en 'zekerheid opbouwen', maar steeds meer in het vermogen persoonlijke(re) doelen te realiseren.

Daarbij worden vragen als de volgende relevant:

- Word ik gelukkig van wat ik doe?
- Helpt mijn werk mij de wereld beter te begrijpen?
- Kan ik andere mensen helpen?
- Dient wat ik doe – via mijn gelukservaring – de maatschappij?

De mensen die hun persoonlijke verhaal delen stonden op enig moment in hun leven allemaal op een kruispunt – een moment dat ze zichzelf de vraag moesten stellen: blijf ik doen wat ik deed of gooi ik het over een andere boeg? Het zijn allemaal mensen met een opleiding, achtergrond, sociale omgeving en carrière die een specifieke kant op wees. Totdat ze vast liepen in wat ze als 'de' route zagen, 'het' levenspad.

Soms wikten en wogen ze wat langer, soms kregen ze hulp van psychologen en outplace-

ment-adviseurs – allemaal ontdekten ze wat hen werkelijk dreef.

Als wie ze oud wilden worden.

Die schitterende en inspirerende zoektocht beschrijven we aan de hand van een aantal vraaggesprekken. Aan allen stellen we dezelfde vragen, waarvan de vraag ‘wat heb je geleerd van de keuze?’ mogelijk de meest verrassende antwoorden opleverde.

Omdat geen mens gelijk is aan de ander en dus geen reden om deze ‘life change’ te maken

gelijk is aan een andere, geven we steeds aan wat de belangrijkste eigenschap dan wel motivatie voor de verandering is. En we vullen het interview dan ook aan met tips over hoe jij die eigenschap bij jezelf kunt versterken.

Graag wil ik een aantal mensen bedanken voor hun bijdrage aan het tot stand komen van dit boek. Vanzelfsprekend als eerste de tien geïnterviewden. Verder Laura de Reus voor hulp bij het zoeken naar geschikte oefenin-

gen en collega's Arne Martens, Maud van Aalderen, Sophie Engels en Irene Platteel voor het meelesen van diverse hoofdstukjes. Tot slot Onno Aerden, Alex Douma en Antoine Hamers voor de uiteindelijke productie.

Flores van Emmerik

Amsterdam, 15 januari 2015

Nieuwsgierigheid

FOTO: REINOUT MULDER

Kan een interviewer zelf geïnterviewd worden? Zou iemand wiens beroep het stellen van vragen is – een interviewer – zelf ook kunnen praten en zichzelf middels woorden kunnen onthullen?

Het antwoord is – in het geval van Huub Derksen althans – ja. Sterker nog, de eerste minuten vraag je je af hoe hij zijn vak kan uitoefenen, dat immers vooral een luisterend oor en een vaardige pen vergt. Met aanstekelijk enthousiasme praat hij over een veelheid van onderwerpen die hij associatief en erudiet met elkaar verbindt. En dat blijft zo tij-

dens het hele gesprek – en daardoor gebeurt het compleet ongemerkt dat ik aanvul, invul, reageer en zo aan het einde van ons gesprek het gevoel heb dat ik meer van mezelf heb laten zien dan aan menig ander. Huub is geen beroepsluisteraar maar een oprecht geïnteresseerd mens die tijdens elke ontmoeting zichzelf wil blijven en zo de ander uitnodigt dat ook te doen.

Het eerste videoportret

“In 2006 heb ik mijn ouders hier op de bank voor een camera geïnterviewd, hetgeen een machtig mooi memorabel resultaat opleverde. In het zelfde jaar, op mijn

47e, werd mijn vader erg ziek. Hij stierf helaas begin 2007. Het dubbelinterview kreeg zo een bijzondere waarde. Juist ook omdat ik nu ook hun manier van praten, hun mimiek, oogopslag enzovoorts heb vastgelegd. En geloof me maar, het is groots! Uiteindelijk heb ik er een videoportret van gemaakt. En toen ik merkte dat ook mijn zus en andere familie geraakt werden door hoe mijn ouders in de video beelden te zien waren, bedacht ik dat hier misschien wel serieus werk in zat.”

Ontslag

“Mijn verstandhouding met werk is nooit erg goed geweest.

Sociale geografie was niet direct een studie waarmee ik snel een baan kon vinden. En beleidsmedewerker worden, dat is mij ook nooit gelukt. Dat ik vlak voor mijn 30e afstudeerde hielp daarbij ook niet echt. Ik was niet zo zeer lui als student, als wel in heel veel dingen geïnteresseerd. En nog steeds speelt die brede belangstelling mij parten. Ik heb nu een eigen bedrijf, maar daar doe ik misschien eigenlijk niet genoeg aan – en niet omdat ik er te lui voor ben. Na mijn afstuderen kwam ik in het uitzendwerk terecht. Vaak had ik een baan als administratief medewerker; ik heb allerlei secretariael werk gedaan. Daarvoor moet je eigenlijk

Het verhaal van Huub laat zien dat

nieuwsgierigheid een groot verschil kan maken. Wat voor leven zou hij hebben gehad zonder deze eigenschap? Op de een of andere manier heeft het bijgedragen aan wie hij is, waardoor hij in moeilijke tijden niet alleen iets extra's had om op terug te vallen, maar zelfs over een extra vaardigheid beschikte die hem steunde.

Dat klinkt ingewikkeld.

Maar dat is het niet. Nieuwsgierigheid in zijn mooiste vorm zorgt voor een naadloze overgang tussen denken en doen. Een nieuwsgierig persoon handelt niet zomaar – nee: hij onderzoekt, denkt na, legt verbanden en vertrouwt niet op 'wat nou eenmaal zo is'. Ieder kan op zijn niveau nieuwsgierig zijn – het gaat niet om alleen maar slimheid, het gaat om de bereidheid om routines ter

‘De sprong naar betaald werk als journalist kon ik niet maken, ook al doordat ik toen privé in de knoop zat’

discussie te stellen. Om te denken voordat je doet. En daarna: om te durven handelen op grond van je nieuwe inzicht.

Zelf ken ik heel goed de intellectuele kant van nieuwsgierigheid, maar het is natuurlijk het fraaist als je je nieuwsgierigheid weet om te zetten naar daden. Niet alleen bedenken dat de aarde rond is, maar dan ook in een schip durven stappen en zonder kompas en navigatieapparatuur naar Amerika durven zeilen. Kan iedereen op zo'n manier nieuwsgierig worden? We zijn niet allemaal Columbus, maar je kunt altijd je eigen grens een stukje verleggen.

Zoals bij elke eigenschap, zijn er natuurlijk verschillende soorten. Grofweg kun je er bij nieuwsgierigheid twee onderscheiden: je kunt nieuwsgierig zijn naar dingen of naar mensen. Beiden kan ook

heel gestructureerd zijn. Dat lukte mij alleen als ik een leidinggevende had die heel precies was en mij vertelde wat ik moest doen. Op vriendelijke toon ook nog eens, anders werd ik onzeker en soms boos. Dus ja ... Ik ben nogal eens ontslagen. Door gebrek aan precisie, als gevolg van een te brutale opstelling en wellicht ook om allerlei andere redenen. Ik heb mijn vrienden eindeloos lastiggevallen met mijn teleurstellingen. Ze kwamen met waardevolle tips die ik alleen vrijwel nooit heb kunnen toepassen. Het liep toch altijd weer anders in de praktijk. Anders – maar altijd met bijna dezelfde uitkomst: mijn ontslag.”

“Halverwege de jaren 90 snapte ik heel goed dat het roer om moest. Ik begon als vrijwilliger/journalist bij twee ‘omroepen’, zijnde Radio AFM,

onderdeel van Salto, en de Onafhankelijke Lokale Nieuwsdienst Amsterdam. Ik zat toen in de WW en heb daar toen leren interviewen. Het was een verrukkelijke tijd.”

Van journalist tot callcenteragent

“Na er een viertal jaren te hebben genoten, meldde mijn vader dat er een advertentie in Het Parool stond over een postdoctorale cursus RTV-journalistiek aan de Rijksuniversiteit Groningen. Ik meldde me aan en deed samen met zes andere talentvolle masterstudenten de stoomcursus/masterclass. Vervolgens vond ik echter geen baan. De sprong naar betaald werk als journalist kon ik niet maken, ook al doordat ik toen privé in de knoop zat. Geen succes in relaties, geen baan ... Het lukte me niet om gefocust op zoek te gaan naar een bestaan